

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1128
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.8.2024/44
Karar Numarası : 2024/808
Başvuran : F. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Ceza İnfaz Kurumunda bulunan başvuranın kendisine gönderilen kitapların teslim edilmediği, dilekçelerinin işleme alınmadığı, açık ve kapalı görüş hakkının sınırlandırıldığı, eş görüşü ödülünden faydalandırılmadığı ve topluca namaz kılmamaları yönünde telkinde bulunulduğu iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Mart ayının ilk haftasında ailesi tarafından gönderilen ve Kurum Emanet Eşya Birimi tarafından 4/4/2024 tarihinde teslim alınan kargosunda Kültür Bakanlığı tarafından onaylanmış 13 kitabın bulunduğunu, kargodaki kitaplardan bazılarının incelendiği gerekçesiyle kendisine teslim edilmediğini, söz konusu uygulamanın eğitim biriminde görevli memurla husumetli olmasından kaynaklandığını,

b. İnfaz Hakimliğine ve diğer makamlara gönderdiği dilekçelerinin işleme alınmadığını,

c. Koşu içinde yapılan aramalar sırasında koşu toplu olarak namaz kılmamaları yönünde telkinde bulunulduğunu,

ç. Diğer ceza infaz kurumlarında eş görüşmesi ödülü kullanılırken kaldığı Kurumda bu ödülünden faydalanılmadığını,

d. Diğer ceza infaz kurumlarında açık ve kapalı görüş saatleri bir buçuk saat olarak uygulanırken bulunduğu Kurumda sürenin bir saat ile sınırlandırıldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvurana kargoyla gönderilen kitapların incelenmesinin tamamlanmasının ardından uygun görülen kitapların kendisine teslim edildiği, bazı kitapların müstehcen içeriğe sahip olması nedeniyle teslim edilmediği, bir kitabın ise Kuruma ulaşmadığı,

b. Başvuranın 2024 yılında yazdığı 5 dilekçesinin Batman Cumhuriyet Başsavcılığına, 2 dilekçesinin Batman İnfaz Hakimliğine, 1 dilekçesinin Batman İdare Mahkemesine, 1 dilekçesinin Ankara 6'ncı Asliye Hukuk Mahkemesine, 6 dilekçesinin ise Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne iletildiği; dolayısıyla dilekçelerinin işleme alınmadığı yönündeki iddiasının doğru olmadığı,

c. Eş görüşmesi ödülünün kullandırılmasında 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmi Gazete'de

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin esas alındığı, söz konusu ödülün bir hak değil mahpusun iyi halli olmasına bağlı olarak verilen bir ayrıcalık olduğu, yapılan incelemede Kurumda bulunan servislerin başvuran hakkında ödüllendirme kararı almadığının anlaşıldığı,

ç. Mahpusların açık ve kapalı görüşlerinin 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in 10’uncu maddesindeki “Ziyaret günleri ve saatleri ile bir hükümlü ve tutuklunun görüşebileceği ziyaretçi sayısı, kurumun fiziki yapısı ve kapasitesi dikkate alınarak, kurumca belirlenir. Görüş süresi, yarım saatten az, bir buçuk saatten fazla olacak şekilde belirlenemez.” hükmü çerçevesinde Kurumun fiziksel koşulları göz önünde bulundurularak bir saat olarak belirlendiği belirtilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran sunduğu yazılı görüşte özetle;

a. Müstehcen olduğu gerekçesiyle kendisine verilmeyen kitapların içeriğinin Kurumda mahpuslara verilen kitaplarla benzer olduğunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylandığını,

b. 2022 yılında yazdığı iki dilekçesinin işleme alınmadığını,

c. İyi halli olmak ve ödül kazanabilmek için gerekli görülen etkinliklerin kendilerine duyurulmadığını belirtmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı” başlıklı 17’nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir: “Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz...”

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. Mezkur Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü bağlanmıştır. Mezkur maddenin dördüncü fıkrasında ise yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararlarının ve Anayasa’nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlerin başvuru konusu olamayacağı belirtilmiştir.

8. Mezkur Yönetmelik’in “Karar türleri” başlıklı 65’nci maddesine göre; “Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte

incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. TİHEK, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) uyarınca ulusal önleme mekanizması görevini üstlenmiştir. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesiyle; TİHEK'e İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevini yapmak, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek görevleri verilmiştir. Bu çerçevede OPCAT'in getirdiği yükümlülük gereği ulusal önleme mekanizması görevini üstlenen TİHEK işkence ve kötü muamele yasağının ihlali iddiası içeren başvuruları inceleyebilmektedir.

12. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesi şöyledir:

“Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz.”

13. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) “İşkence yasağı” başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz.”

14. Anayasa'nın 17'nci maddesinde herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı güvence altına alınmıştır. Mezkûr maddenin 1'inci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmış, 3'üncü fıkrasında da kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağına, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza veya muameleyle tabi tutulamayacağına yer verilmiştir.

15. Yukarıda belirtilen normlar çerçevesinde işkence ve kötü muamele yasağı, ulusal ve uluslararası insan hakları metinlerinin en temel hükümlerinden biri olup devletin alıkonulmuş kişilere işkence, zalimane, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulayamayacağını ifade etmektedir.

16. İşkence ve kötü muamele yasağı kapsamında devletin negatif ve pozitif olmak üzere iki çeşit yükümlülüğü bulunmaktadır. Devletin negatif yükümlülüğü bireyleri işkence, insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleyle ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğunu içermektedir.

17. Bununla birlikte kötü muamele iddiasının devlete yüklenen yükümlülüklerden yararlanabilmesi için uygun delillerle desteklenmesi, bu delillerin yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere oluşması beklenmektedir. Ayrıca delillerin elde edilme sürecinde ilgililerin tutumları da dikkate alınmalıdır (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Cezmi Demir ve Diğerleri*, B.No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

18. Ayrıca bir eylemin kötü muamele olarak nitelendirilebilmesi için asgari ağırlık eşliğini aşmış olması gerekmekte olup bu eşik mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi etmenler ile muamelelerin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine bağlı olarak her somut olayda ayrıca değerlendirilmelidir (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23).

a. Başvurana Gönderilen Bazı Kitapların Kendisine Teslim Edilmediği İddiasının İncelenmesi

19. Başvuran dilekçesinde, eğitim biriminde görevli personelle husumetli olduğu için kendisine kargoyla gönderilen kitaplardan bazılarının teslim edilmediğini iddia etmektedir.

20. Başvuru kapsamında 6701 sayılı Kanun uyarınca muhatap Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü sunduğu yazılı görüşte; başvurana kargoyla gönderilen kitapların incelenmesinin ardından uygun görülen kitapların teslim edildiğini, bazı kitapların müstehcen içeriğe sahip olması nedeniyle teslim edilmediğini, bir kitabın ise Kuruma ulaşmadığını belirtmiştir.

21. İnsanın süreli ve süresiz yayınlar aracılığıyla serbestçe haber, bilgi ve başkalarının fikirlerine ulaşabilmesi ifade özgürlüğünün bir parçasıdır. Bu bağlamda mahpusların ceza infaz kurumlarında süreli ve süresiz yayınlara erişime ilişkin şikayetlerinin bir bütün olarak ifade özgürlüğü bağlamında incelenmesi gerekir. Nitekim, AYM de başvuranın posta yoluyla kendisine gönderilmiş olan dergiye ve kitaba ceza infaz kurumu idaresi tarafından el konulmasına ilişkin başvuruları ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirerek sonuçlandırmıştır (AYM, *Hayrettin Öztekin*, B.No: 2013/4535, 9/3/2016; *Serdar Güzelçayır ve Diğerleri*, B.No: 2022/66987, 21/12/2023).

22. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

23. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte ele alındığında, başvuranın kitaplarının kendisine teslim edilmediği yönündeki iddiasının ifade özgürlüğü kapsamında kaldığı, Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği değerlendirilen iddianın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

b. Başvuranın Dilekçelerinin İşleme Alınmadığı İddiasının İncelenmesi

24. Başvuran dilekçesinde İnfaz Hakimliğine ve diğer makamlara gönderdiği dilekçelerinin işleme alınmadığını iddia etmektedir.

25. Başvuru kapsamında 6701 sayılı Kanun uyarınca muhatap Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü sunduğu yazılı görüşte; başvuranın 2024 yılında yazdığı 5 dilekçesinin Batman Cumhuriyet Başsavcılığına, 2 dilekçesinin Batman İnfaz Hakimliğine, 1 dilekçesinin Batman İdare Mahkemesine, 1 dilekçesinin Ankara 6. Asliye Hukuk Mahkemesine, 6 dilekçesinin ise Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne iletilmediğini, dolayısıyla dilekçelerinin işleme alınmadığı yönündeki iddiasının doğru olmadığını belirtmiştir.

26. Anayasa ile güvence altına alınmış hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkesin, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkı (etkili başvuru hakkı) bulunmaktadır. Söz konusu hak Anayasa'nın 40'ncü maddesinde güvence altına alınmıştır. Buna göre bir hakkının ihlal edildiğini öne süren

herkese hakkın niteliğine uygun olarak iddialarını inceleyebileceği makul, erişilebilir, ihlalin gerçekleşmesini veya sürmesini engellemeye ya da sonuçlarını ortadan kaldırmaya elverişli idari ve yargısal yollara başvuruda bulunabilme imkânı sağlanması gerekir (AYM, *Yusuf Ahmad Abdelazim Elsayad*, B.No: 2016/5604, 24/5/2018, para. 60).

27. Etkili başvuru hakkının işkence ve kötü muamele yasağıyla ilişkisi devletin pozitif yükümlülüğü bağlamında öne çıkmaktadır. Buna göre, devletin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri kapsamında teoride ve pratikte etkili bir başvuru mekanizması oluşturması gereklidir. Etkin bir başvuru mekanizmasında kişilerin kötü muamele iddialarını resmi makamlara taşıyabilmesi, bunun için kendilerine destek sağlayacak avukat, doktor ve aile fertleri gibi kişilere ve materyallere erişimlerinin sağlanması önem arz etmektedir (AYM, *Yusuf Ahmad Abdelazim Elsayad*, para. 66).

28. Somut olay için yapılan incelemede başvuranın 2024 yılında resmi kurum ve kuruluşlara yazdığı 15 dilekçenin işleme alındığı ve muhataplarına ulaştırıldığı, 2022 yılında işleme alınmadığını iddia ettiği dilekçelerin içeriğinin işkence ve kötü muamele yasağıyla ilişkili olmadığı, dolayısıyla işkence ve kötü muamele yasağının korunması bağlamında değerlendirilemeyeceği tespit edilmiştir.

29. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

30. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte ele alındığında, başvuranın dilekçelerinin işleme alınmadığı yönündeki iddiasının işkence ve kötü muamele yasağı ile ilişkilendirilemediği ve bu nedenle Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği; ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği değerlendirilen iddianın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

c. Açık ve Kapalı Görüş Hakkının Sınırlandırıldığı Yönündeki İddiaların İncelenmesi

31. Başvuran başvuru dilekçesinde, diğer ceza infaz kurumlarında açık ve kapalı görüş saatleri bir buçuk saat olarak uygulanırken bulunduğu Kurumda bir saat ile sınırlandırıldığını ve iyi halli olmasına rağmen eş görüşmesi ödülünden faydalanamadığını iddia etmektedir.

32. Başvuru kapsamında 6701 sayılı Kanun uyarınca muhatap Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü sunduğu yazılı görüşte, mahpusların açık ve kapalı görüşlerinin Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 10'uncu maddesindeki "*Ziyaret günleri ve saatleri ile bir hükümlü ve tutuklunun görüşebileceği ziyaretçi sayısı, kurumun fiziki yapısı ve kapasitesi dikkate alınarak, kurumca belirlenir. Görüş süresi, yarım saatten az, bir buçuk saatten fazla olacak şekilde belirlenemez.*" hükmü çerçevesinde Kurumun fiziksel koşulları göz önünde bulundurularak bir saat olarak belirlendiğini; eş görüşmesi ödülünün kullandırılmasında Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin esas alındığını, söz konusu ödülün bir hak değil mahpusun iyi halli olmasına bağlı olarak verilen bir ayrıcalık olduğunu, yapılan incelemede Kurumda bulunan servislerin başvuran hakkında ödüllendirme kararı almadığının anlaşıldığını belirtmiştir.

33. Anayasa'nın 20'nci maddesinde herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı hükmü haizdir. Öte yandan, ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların özel ve aile hayatına saygı hakları Anayasa'nın 19'uncu maddesi gereği ceza infaz kurumlarında bulunmalarının doğal sonucu gereği sınırlandırılmıştır.

34. Mahpusların özel ve aile hayatına saygı hakları ceza infaz kurumunda bulunmanın doğal sonucu olarak sınırlandırılmış olsa da aileleri ve yakınlarıyla temaslarını devam ettirecek önlemlerin alınması devletin pozitif yükümlülüğüdür. Bu konuda yaşanabilecek aksaklıkların özel ve aile hayatına saygı bağlamında değerlendirilmesi gerekir. Nitekim AYM mahpusların aileleri ve yakınlarıyla görüşmelerine ilişkin başvuruları özel ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında değerlendirmektedir (AYM, *Y.E.T.*, B.No: 2017/13834, 30/6/2021; *Hüseyin Ekinçi*, B.No: 2016/38867, 3/7/2019; *İsmail Ermiş*, B.No: 2019/35533, 13/4/2023; *Zöhre Kaya*, B.No: 2020/10099, 15/3/2023).

35. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

36. Başvuranın bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda açık ve kapalı görüş hakkının sınırlandırıldığına ve iyi halli olmasına rağmen kendisine eş görüşmesi ödülü verilmediğine ilişkin iddiaların özel ve aile hayatını koruma hakkı kapsamında kaldığı ve Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği, ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği değerlendirilen iddianın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

ç. Mahpuslara Topluca Namaz Kılmamalarının Telkin Edildiği İddiasının İncelenmesi

37. Başvuran başvuru dilekçesinde; koğuş içinde yapılan aramalar sırasında Müdürlük personelinin mahpuslara koğuştaki toplu olarak namaz kılmamaları yönünde telkinde bulunduğunu iddia etmektedir. Ancak başvurusunda iddiasına dayanak teşkil edecek düzeyde ciddi, açık ve tutarlı emare bulunmamaktadır.

38. Kişinin ibadetlerini tek başına ya da topluca yerine getirmesi din ve vicdan özgürlüğünün bir parçasıdır (AYM, *Tuğba Arslan*, B.No: 2014/256, 25/6/2014, para. 57). Din ve vicdan özgürlüğünün içsel alanı kapsamında inancını serbestçe değiştirebilme, inancını açıklamaya zorlanmama, bunlardan dolayı kınanmama ve baskı altına alınmama mutlak anlamda korunurken; öğretim, uygulama, tek başına veya topluca ibadet ve ayin yaptırmak suretiyle dinini veya inancını açığa vurma hukuka uygun olarak sınırlandırılabilir (TİHEK, B.No:2018/1982, 2019/33, para. 46-48).

39. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma

yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

40. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte ele alındığında, başvuranın kendilerine topluca namaz kılmamaları yönünde telkinde bulunulduğu yönündeki iddiasının yeterince ciddi, açık ve tutarlı bir emareye dayanmadığı ve soyut olduğu, din ve vicdan özgürlüğü kapsamında kaldığı, işkence ve kötü muamele yasağı ile ilişkilendirilemediği ve bu nedenle Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği; ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği değerlendirilen iddianın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22/8/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye